

1.400 buurtbewoners uit Zwijndrecht vs. chemiereus 3M: waarover gaat het pfas-proces dat vandaag start?

In 2021 kwamen in Antwerpen meer dan 400 mensen samen om een mars te houden om hun bezorgdheid te uiten over de pfas-vervuiling in en rond de 3M-fabriek in Zwijndrecht

Bron Tim Dirven

Vandaag start in Antwerpen de rechtszaak van burgercollectief Darkwater 3M tegen het chemiebedrijf 3M. 1.400 buurtbewoners eisen samen 28 miljoen euro schadevergoeding voor de pfas-vervuiling rond de fabriek in Zwijndrecht. Wat staat er precies op het spel?

Redactie 24 februari 2026, 08:46

Waarover gaat dit proces?

De zaak gaat over de pfas-verontreiniging rond de 3M-site in Zwijndrecht. Tijdens graafwerken voor de Oosterweelverbinding kwam aan het licht dat de gronden in de omgeving zwaar vervuild zijn met pfas, een verzamelnaam voor moeilijk afbreekbare chemische stoffen die in verband worden gebracht met gezondheidsproblemen.

Volgens de eisers leven zij in een omgeving die niet langer als “gezond leefmilieu” kan worden beschouwd. Ze beroepen zich op het principe van bovenmatige burenhinder uit het Burgerlijk Wetboek. Dat houdt in dat een eigenaar aansprakelijk kan zijn wanneer zijn activiteiten buitensporige hinder veroorzaken, ook zonder dat een misdrijf moet worden bewezen.

Lees ook

Chemiereus 3M betaalt half miljard voor sanering, maar volstaat dat?

'Het lijkt veel geld, maar de verontreiniging is enorm groot'

[Lees verder](#)

Wie wordt aangeklaagd?

De rechtszaak is gericht tegen 3M Belgium, de Belgische vestiging van het Amerikaanse chemieconcern. 3M produceerde jarenlang pfas in Zwijndrecht, maar stopte daarmee in 2024.

Het bedrijf stelt dat het zijn verplichtingen nakomt, onder meer via de saneringsovereenkomst die het in 2022 met de Vlaamse overheid sloot. Volgens 3M worden bodemsaneringsplannen uitgevoerd in overleg met de overheid conform het Vlaamse Bodemdecreet.

Wie stapt naar de rechter?

Het gaat om 1.400 buurtbewoners die zich verenigden in het burgercollectief Darkwater 3M. De massaprocedure is geïnspireerd op Amerikaanse classactions, waarbij meerdere benadeelden samen dezelfde partij aanklagen.

De mede-eisers wonen binnen een straal van 15 kilometer rond de fabriek. Ze hebben verhoogde pfos-waarden in het bloed of bezitten vervuilde grond. Iedereen in de groep zit boven de detectiegrens van 0,10 microgram pfos per liter bloed.

Wat is pfos?

Pfos is een van de duizenden pfas-soorten, een groep synthetische chemische stoffen die nauwelijks afbreken in het milieu. Daarom worden ze ook wel “forever chemicals” genoemd.

Pfas kunnen zich opstapelen in het menselijk lichaam. De mogelijke gezondheidsrisico's worden vaak pas op lange termijn zichtbaar. Zo kunnen ze het immuunsysteem aantasten, de voortplanting beïnvloeden en mogelijk kankerverwekkend zijn.

De zaak volgt op een eerdere '**pilootzaak**' in 2023. Toen kreeg een gezin uit Zwijndrecht een voorlopige schadevergoeding van 2.000 euro toegewezen wegens bovenmatige burenhinder door 3M. De rechter oordeelde dat hun hinder reëel was, aangezien ze op een kilometer van de fabriek wonen en zeer hoge pfos-waarden in hun bloed hadden. Kurt Verstraete, de vader van het gezin, had maar liefst 1.023 microgram pfos per liter in het bloed, 150 keer hoger dan de Europese gezondheidsnorm.

Verstraete, die als eerste naar de rechter stapte, is trots op zijn pionierswerk in deze zaak. Hoewel hij vandaag geen mede-eiser is in de massazaak, vormde hij de voortrekker van het burgerinitiatief Darkwater 3M.

“Aanvankelijk betwistte 3M dat we burenen zijn, maar de vrederechter heeft dat uiteindelijk wél aanvaard. Al de tijd die toen is geïnvesteerd in opzoekingswerk en gezondheidsonderzoeken kan nu gebruikt worden voor de 1.400 andere gedupeerden”, vertelt hij in *De ochtend* op Radio 1.

Wat eisen de buurtbewoners?

Elke eiser vraagt een voorlopige schadevergoeding van 20.000 euro, samen goed voor 28 miljoen euro. Het gaat om een provisioneel bedrag, een voorschot. De eisers stellen dat de werkelijke schade mogelijk pas binnen jaren of zelfs decennia duidelijk zal worden. Denk maar aan toekomstige gezondheidsproblemen of bijkomende saneringskosten. In een latere fase kan de rechter een definitieve schadevergoeding bepalen.

Maar voor veel eisers draait dit proces niet uitsluitend om een schadevergoeding, maar ook om erkenning. Volgens hun advocaten gaat het om het fundamentele recht op een gezond leefmilieu, dat in de Grondwet verankerd is.

“Je kan niet 50 jaar lang mensen vergifigen zonder enige verantwoordelijkheid te nemen. Ik wil dus dat er eindelijk iemand duidelijk zegt: jullie zijn 100 procent verantwoordelijk voor de angst, de zorgen, de twijfels en de kwaadheid van zoveel mensen in de buurt.” Dat vertelt één van de eisers, Thomas Cools, in *De ochtend*.

Interview

3M-actievoerders Petra Praet en Kurt Verstraete

‘Ambtenaren die met de ongemakkelijke waarheid naar buiten willen komen, worden de mond gesnoerd’.

[Lees verder](#)

Wat staat er op het spel?

Het proces kan belangrijke gevolgen hebben, zowel juridisch als maatschappelijk. Als de vrederechter opnieuw oordeelt dat er sprake is van bovenmatige burenhinder, zou dat de deur openzetten voor nog meer claims van omwonenden. In de regio wonen namelijk duizenden mensen binnen de getroffen zone.

Tegelijk is er ook kritiek. Sommige juristen vinden dat dit dossier eigenlijk thuishoort bij de strafrechter en niet bij de vrederechter die normaal kleinere burengeschillen behandelt. In een burenhinderzaak wordt geen strafrechtelijk onderzoek gevoerd en hoeft geen fout of misdrijf bewezen te worden.

De uitkomst van deze zaak kan dus mee bepalen via welke juridische weg grote milieudossiers in de toekomst worden behandeld.

Hoe zal het proces verlopen?

De zaak wordt behandeld voor de vrederechter in Antwerpen. **Vandaag** (deze namiddag) krijgen de buurtbewoners en hun advocaten het woord.

Morgen (woensdag) is het de beurt aan de advocaten van het chemiebedrijf 3M. **Donderdag** volgen de replieken.

Daarna neemt de rechter de zaak in beraad. In principe volgt er binnen vier weken een uitspraak, al kan dat door de complexiteit van het dossier langer duren.